

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פינחס

(חלק יח — שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס ב

דבריו של מקום ופרשת נדרים מתחלת בדבורו של משה, הוצרך להפסיק תחלה ולומר שחזר משה ואמר פרשה זו ליש-ראל, שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו.

מ'דארף אָבער פֿאַרשטיין: אמת טאָקע אַז אויב ס'וואָלט ניט געשטאַנען דער פסוק „ויאמר משה אל בני גוי“ וואָלט געווען משמעות הכתובים (היות אַז ערשט נאָכדעם – פרשת נדרים, מתחלת בדבורו של משה) אַז די פּרעירדיקע פרשה האָט משה ניט איבערגעזאָגט צו אידן – ווי קען אָבער פֿאַרט זיין אפילו אַ קס"ד, אַז משה האָט ניט מקיים געווען דעם אויבערשטנ'ס אָנזאָג, „צו את בני ואמרת אליהם“⁵?

ב. דער רמב"ן איז מפרש דעם פשט אין ר' ישמעאל'ס ווערטער „להפסיק הענין“: אויב ס'וואָלט ניט געשטאַנען דער פסוק „ויאמר משה גוי“ וואָלט מען ניט געוואוסט צו וועלכער פרשה עס באַצייט זיך דער פסוק „וידבר משה אל

א. ביים סיום פון דער סדרה – נאָכ-דעם ווי די פרשה רעכנט אויס די קרב-נות: תמיד, די מוספים פון שבת, ר"ח און פון יעדן מועד – שטייט: ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה.

פֿאַרוואָס דאַרף דער פסוק זאָגן אַז משה האָט דאָס אַלץ איבערגעגעבן צו די בני ישראל – צי דען איז נויטיק צו לאָזן וויסן, אַז משה האָט מקיים געווען דעם אויבערשטנ'ס אָנזאָג: צו אים „צו את בני ואמרת אליהם את קרבני וגו'“?

און ווי מ'געפינט דאָך בכמה מקומות² אַז עס שטייט נאָר דער ציווי ה' אל משה, און ניט ווי משה האָט עס דערנאָך אי-בערגעגעבן צו אידן,

[און דער טעם איז פשוט: ס'איז פֿאַר-שטאַנדיק פון זיך אַליין, אַז וויבאַלד דער אויבערשטער האָט עס געזאָגט צו משה'ן כדי ער זאָל דאָס איבערגעבן צו אידן, האָט משה זיכער אַזוי געטאָן (און ס'איז אויף אַזויפיל פשוט, אַז מ'געפינט ניט אַז רש"י זאָל דאָס באַוואָרענען אין זיין פירוש³)]

היינט פֿאַרוואָס דאַרף עס דאָ דער פסוק יע דערציילן?

איז רש"י אויף דעם מפרש: להפסיק הענין, דברי רבי ישמעאל⁴, לפי שעד כאן

לא, וכגירסת היל"ש פרשתנו (עה"פ ביום השמיני עצרת גו), כמ"ש בתולדות אדם לספרי כאן. וראה לקמן בפנים ס"ב. ולהעיר מלשון הספרי מטות (דלקמן בפנים) וגירסת היל"ש שם.

5) וצ"ע בגו"א כאן.

לכאורה אפ"ל (בדוחק עה"פ) שכוונת רש"י בפרשת נדרים התחיל דבריו" היא, שהקדים אמירת פ' נדרים לפ' קרבנות – אבל (נוסף שלא משמע כן מהלשון „לא אמר להם זו“ – הרי) גם בזה קשה כפנים. כי מכיון שמשה מסר כל ציווי לבני תיכף לאחר ששמע אותו מהקב"ה (כדלקמן ס"ד), אין מקום לטעות שלא עשה כן בנדו"ד, ובפרט שנאמר „צו את בני“ (כנ"ל הערה 1). וראה תולדות אדם לספרי כאן.

6) אבל לא בפרש"י, וכדלקמן בפנים.

7) ר"פ מטות.

1) פרשתנו כח, ב. – ובלשון „צו“ – „זירח מיד ולדורות“ (פרש"י ר"פ צו).

2) ראה רמב"ן בא י, ב. שם יא, א. קרח טז, ה (יש אומרים). וראה תו"א שמות (נב, ד) וס"פ בא (ס, ד).

3) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 72 הערה 11.

4) ספרי עה"פ. ומלשון רש"י נראה שגרים בספרי רק תיבות אלו (להפסיק . . ר' ישמעאל) ותו

ג. אויך דאַרף מען פאַרשטיין (ווי דער רמב"ן פרעגט): אויך אין פ' אמור, ביים סוף פון פרשת המועדות, זאָגט דער פסוק¹³ „וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל“; און מ'געפינט טאַקע אין מדרשי רז"ל¹⁴ כמה ביאורים פאַרוואָס עס דאַרף שטיין דער פסוק. רש"י אָבער שטעלט זיך ניט אָפּ אויף דעם.

איז ניט מובן: אויב אין פש"מ פאָדערט זיך ביאור – פאַרוואָס דער פסוק דערציילט אַז משה האָט איבערגע-געבן דעם ציווי ה' וועגן מועדים צו אידן – האָט עס רש"י געדאַרפט מסביר זיין דאָרט וואו מ'געפינט עס אין פסוק צום ערשטן מאל¹⁵ (פריער אין פ' אמור) און ניט וואָרטן ביז אונזער פסוק?

ויעקר – עפ"ז פ' נדרים מתחלת „איש כי ידור נדר גו" מבלי לפרש בתחלתה דיבור ה' למשה או של משה לישראל! ולהעיר מפ' הרשב"ם ר"פ מטות.

(13) כג, מד.

ברמב"ן פרשתנו שם הקשה ג"כ ממש"נ „וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני" בסוף פרשת המומין (אמור כא, כד) – אבל כבר פרש"י שם שהוא (לא סיפור ע"ד מסירת הציווי לבני" כ"א) „להזהיר ב"ד על הכהנים“, ואינו שייך לענייננו. וראה לקמן הערה 15.

(14) תו"כ עה"פ. נדרים עה, א. ב"ב קכ, סע"ב ואילך. מגילה בסופה (וברש"י שם).

(15) ופשוט שאין לתרץ: באמור שם סמך רש"י על מה שפירש לפנ"ז (כא, כד) „להזהיר ב"ד כו" (כנ"ל הערה 13), ובפרשתנו א"פ לפרש כן כי האזהרה לב"ד נאמרה כבר לפנ"ז (פרש"י פרשתנו כח, ג) –

כי ההכרח להפירוש „להזהיר ב"ד כו" הוא כי מה ענין בני" לדיני מומי כהן (כמ"ש במפרשי רש"י שם), ובפרט שבדיבור ה' אל משה לא נאמר (אמור כא, יז) „ואל בני" „משא"כ בפ' המועדות, אשר: (א) הציוויים שייכים לכל בני" (ב) מפורש שמשה נצטווה „דבר אל בני" ואמרת אליהם, אין מקום לפרש שהוא אזהרה לב"ד.

ראשי המטות גו": צי לאחריו – צו די דינים פון פ' מטות, אָדער לפניו – צו די דינים פון אונזער פרשה; דעריבער שטייט ביים סיום פון אונזער פרשה „ויאמר משה אל בני" גו" כדי „להפסיק הענין“, מ'זאָל וויסן אַז מיט „וידבר משה אל ראשי המטות גו" הויבט זיך אָן אַ נייער ענין – די פ' נדרים.

[וואָס אַזוי איז דער פשט אין „להפסיק הענין במקומות רבים בספרא ובספרי“, ווי דער רמב"ן זאָגט, און ווי ער איז מוסיף נאָכמער, אַז רש"י אַליין זאָגט¹⁶ אויפן פסוק (ווייטער אין פ' מטות) „ועתה הרגו גו" וכל אשה גו" הרגו“, אַז דער צווייטער „הרגו“ שטייט „להפסיק הענין“, און ער שטייטשט אויס, אַז אויב נאָך „וכל אשה גו" וואָלט ניט געשטאַ-נען נאָכאַמאָל „הרגו“, וואָלט מען ניט געוואוסט צי „וכל אשה גו" געהערט צום פריערדיקן סוג פון „הרגו כל זכר גו“, אָדער צום ווייטערדיקן¹⁷ – „וכל הטף גו" החיו לכס"].

אין פירוש רש"י דאָ – קען מען אָבער אַזוי ניט לערנען. ווייל רש"י (אין משנה פון לשון הספרי¹⁸) „איני יודע במה ענין מדבר“ (און שרייבט בפירושו, אַז ווען ניט דער פסוק „ויאמר משה גו" וואָלט מען אַ טעות געהאַט (ניט אַז דער שפעטערדי-קער פסוק „וידבר משה אל ראשי המטות גו" באַציט זיך צו פריער, ווי לויטן פי' הרמב"ן, נאָר) אַז „לא אמר להם זו (אלא כפרשת נדרים התחיל דבריו“¹².)

(8) מספרי עה"פ.

(9) לא, יז.

(10) שבפסוק יח.

(11) שלפנינו. אבל ראה לעיל הערה 4.

(12) ומה שלא פירש כהרמב"ן (וכפירושו בפ' מטות) – יש לומר, כי ע"ד הפשט דוחק לומר שהפסוק הראשון (לחוד) דר"פ מטות יהי' המשך לסדרה שלפניו ולא התחלה לפ' מטות גופא. ועוד

דינים) איבערגעגעבן גלייך, היות זיי זיי-
נען ניט נוגע למעשה באַלד²² אין יענעם
זמן²³ – בעת אַז, ער, משה איז געווען
פאַרנומען²⁴ מיט ענטפערן „הדבר הקשה“
וואָס „יביאון אל משה“²⁵, מיט „והודעת
להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה
אשר יעשו“²⁶ אין טאָג טעגליכען לעבן.

ובפרט לויט דער דיעה פון מתניא
(בפרש״י אמור²⁷) וואָס משמעותה אַז פ’
המועדות דאָרט איז געזאָגט געוואָרען
נאָך פ’ דגלים – זיינען געווען פילע²⁸
אַנדערע פרשיות וואָס זיינען דעמאָלט
געווען נוגע למעשה (לדוגמא: מנין בני,
דגלים, מסעות, פסח שני וכו’).

דערפאַר איז דער פסוק דאָרט מוסף
צום סוף „וידבר משה את מועדי ה’ אל
בני ישראל“ – אַז ער האָט באַלד איבער-
געגעבן אַלע פרטי דינים פון דער פרשה
צו אידן (און דאָס גופא לערנט אונז,
אַז דער ציווי צו משה „דבר אל בני“
ואמרת אליהם מועדי ה’ וגו’ האָט

נאָכמער: די הסברה וואָס רש״י זאָגט
דאָ – ווייל נאָר „עד כאן דבריו של מקום
וכו” – קען מען ניט זאָגן אין פ’ אמור,
ווייל דאָרטן הויבט זיך אַן די פרשה
שלאחז״מ מיט „דבריו של מקום” – „וידבר
ה’ אל משה לאמר“.

ד. דער טעם פאַרוואָס אָט די קשיא
– צוליב וואָס דאָרף שטיין אַז משה
האָט איבערגעגעבן דעם ציווי צו בני –
ווערט דוקא דאָ און ניט אין פ’ אמור,
קען מען זאָגן גאָר פשוט:

פ’ המועדות פון פ’ אמור איז געזאָגט
געוואָרן בסמיכות צו הקמת המשכן¹⁶
(נאָך פאַרן מנין בני” – „באחד לחודש
השני” – וועגן וועלכן עס ווערט דער-
ציילט אין חומש במדבר¹⁷); און צווישן
די מצות און דינים דאָרטן, זיינען דאָ
אַזעלכע וואָס זייער קיום איז שייך
דוקא אין א”י (לדוגמא: עומר¹⁸, חדש¹⁹,
שתי הלחם²⁰) –

וואָלט מען דעריבער געקענט מיינען:
אמת טאָקע אַז משה האָט זיכער איבער-
געגעבן אַלע ציוויי ה’ צו אידן – און
נאָכמער: בכלל האָט ער דאָס געטאָן
גלייך נאָכן הערן דעם ציווי פון אוי-
בערשטן, ווי פאַרשטאַנדיק פון פירוש
רש״י (ביי מ”ת²¹) „שלא ה’ משה פונה
לעסקיו אלא מן ההר אל העם” – אָבער
אין דעם פאַל האָט ער ניט (אַלע פרטי

22) ואף שפ’ אמור נאמרה קודם שילוח
המרגלים (ובמילא) קודם הגזירה שיהיו במדבר
ארבעים שנה, וחשבו שיכנסו לארץ בהקדם –
מ”מ, הרי היו אז בחורב ולא ידעו כמה יתעכבו
שם. והוא מהלך י”א יום לקדש ברנע (דברים
א, ב) ומשם מהלך כמה ימים לא”י. ובפרש״י
בהעלותך (י, כט) „מיד עד שלשה ימים אנו נכנסין
לארץ” – והי’ זה בעשרים באייר – כמפורש שם
– והוצרכו קודם לזה לכל פרשיות הנ”ל (דגלים,
מסעות, פ”ש, מנין בני” וכו’).

23) ובפרט לפרש״י בהעלותך (שם) שבין כך
„חזר והזהירם בשעת מעשה“.

24) להעיר מתוספתא סנהדרין ספ”ז. רמב”ם
הל’ ת”ת פ”ד ה”ח. טושו”ע י”ד סרמ”ו ס”ד.

25) יתרו יח, כו.

26) שם יח, כ.

27) כד, יר”ד. – ופרש״י בהעלותך (הנ”ל) הוא
לשני פ”י הראשונים שם.

28) ראה פרש״י נשא (ה, ב) דשמנה פרשיות
נאמרו בו ביום.

16) ראה פרש״י בהעלותך (ט, ד) שפרשת
המועדים נאמרה למשה קודם ל”שנה השנית
.. בחודש הראשון” (בסמיכות להקמת המשכן),
עיי”ש.

17) בתחילתו.

18) כג, יוד.

19) שם, יד וברש״י שם „וי”א“.

20) שם, יז.

21) יתרו יט, יד. ולהעיר מפרש״י שמות ד, כד.
בשלח טז, כב.

שטיין אין פ' אמור, וידבר משה גו' אל בני"י – ווייל אויב ניט וואָלט מען גע- מיינט אַז ער האָט עס אָפּגעלייגט אויף שפּעטער (וואָס לויט דעם ביאור דאַרף מען זוכן אַ תּירוץ אויפן פּסוק אין אונ- זער סדרה) – איז מתאים נאָר לויט דעת רבי ישמעאל³⁰, אַז „כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד“³¹, ובמילא איז אויך דאָ אַן אָרט צו זאָגן, כנ"ל, אַז משה האָט אָפּגעוואַרט מיטן איבערגעבן די פרטי דינים פון די מועדים;

אַבער לויט זיין בר פּלוגתא – רבי עקיבא – וואָס האַלט אַז „כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב“³¹, קומט אויס, אַז מ'האָט געזאָגט אַלע פרטי המצות אפילו ווען ס'איז ניט געווען נוגע למעשה; היינט פאַרוואָס זאָל מען זאָגן אַז דאָ האָט ער אָפּגעוואַרט מיטן איבערגעבן די דינים ביז שפּעטער?

ובמילא דאַרף מען זאָגן, אַז לויט רע"ק איז עס מעיקרא קיין קשיא ניט – ווייל (ער האַלט אַז) אַזוי איז דער דרך הכ- תוב³², אַז אַמאָל שטייט דער דיבור ה' אל משה, אַמאָל – דער דיבור משה לבני"י, און אַמאָל – ביי'דע. איז במילא אויך ניט קיין קשיא אויף דעם פּסוק אין אונזער פּרשה.

30) להעיר מדעת רבי ישמעאל* (מכילתא בא יב, א) „לאמר, צא ואמור אליהם מיד" – אבל י"ל דשאני בנדוד, שנדחה מפני ענינים שהזמן גרמא. 31) חגיגה ו, סע"א ואילך. סוטה לו, ב. ובהים קטו, סע"ב. וראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 281 ואילך, דשיטת ר"י מתאימה יותר לפשוטו של מקרא (וראה הערה 33 שם). 32) ראה לעיל הערה 2.

(* ולהעיר, שלכאורה פרש"י יתרו שהובא לעיל בפנים ס"ד (מנכילתא עה"ט) הוא כשיטה זו. אבל ראה פרש"י ר"פ ויקרא. ואכ"מ.

געמיינט אַז ער זאָל זיי באַלד איבערגעבן די אַלע דינים);

משא"כ אין אונזער פּרשה, וואו ס'איז ניטאָ קיין טעם אויף אָפּצולייגן, איז דאָך מובן מאליו, כנ"ל, אַז נאָכן ציווי פון אויבערשטן „צו את בני"י ואמרת אליהם גו"י" האָט משה גלייך איבערגעגעבן די אַלע דינים; בפרט אַז ס'רעדט זיך וועגן סוף ארבעים שנה, וואָס אם לא עכשיו אימתי?^{28*}

ווערט דעריבער שווער: וואָס דער- ציילט אונז דער פּסוק, ויאמר משה אל בני ישראל גו"י – מאי קמ"ל?

אויף דעם ענטפערט רש"י „להפסיק הענין . . שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו", כדלקמן סעיף ז'.

ה. עפ"ז איז אויך מובן פאַרוואָס רש"י איז מעתיק דעם נאָמען פון בעל המאמר – „דברי רבי ישמעאל“²⁹;

דער ביאור הנ"ל פאַרוואָס עס דאַרף

28*) ובפרט ע"פ פרש"י פרשתנו כח, ב. 29) גם י"ל (ויתורן ג"כ זה שהעתיק רש"י „דברי רבי ישמעאל" גם בפירושו בפ' מטות – נעתק לעיל ט"ב) – שהוא כדי לתרץ: למה הוצרך לכתוב פסוק שלם, להפסיק הענין – הו"ל לכתוב בפירוש בתחילת הפרשה, ויאמר משה אל בני"י גו"י (במקום, וידבר ה' גו"י, ככמה מקומות – ראה בהנמק לעיל הערה 2).

[ועד"ז בפ' מטות שם: למה נאמר בתחילת הפסוק, הרגו" משום זה צריך להכפיל „הרגו" בסוף הפסוק כדי „להפסיק הענין" – הו"ל לכתוב „הרגו" רק פעם א' בסוף הפסוק (וכקושיית מפרשי רש"י שם)] –

אלא ששיטת ר"י היא, שרגיל בתורה סגנון כזה (ונכלל בשיטתו דבברה תורה כלשון בני"א (סנה' סד, סע"ב. ועוד. וראה אנציקלופדי' תלמודית בערכו, וס"ט), ואין מקום לקושיא – שלאחר שנאמר הסיפא רישא ל"ל (או – דהו"ל לכתוב הרישא באו"א), ולכן מפרש „להפסיק הענין" בכ"מ.

אזוי בפירוש אין תורה (און ניט דריי מאָל – בסיני באוה"מ ובערכות מאב³⁵); ועד"ז בעניננו: וויבאלד אַז די תורה איז מפרש ומפרט דוקא דאָ, וידבר משה גו' אל בני"י, דאַרף מען זאָגן, אַז דאָס איז דערפאַר וואָס ס'איז דאָ אַ חידוש אין דעם וועלכער איז שייך צו דער פרשה.

ו. דעם טעם, וואָס כללות עניני המועד-דות איז צעטיילט אין צוויי פרשיות

— (א) אין פ' אמור, וואו דער עיקר הדגשה איז אויף איסור מלאכה (און אויף די מצות פון יעדן יו"ט), עס ווערט דאָרט אָבער אויך גערעדט (ובכללות) וועגן די קרבנות פון יעדן יו"ט; (ב) אין אונזער פרשה, וואו די הדגשה עיקרית איז אויף די פרטי הקרבנות וואָס מ'ברענגט יעדן (טאָג, שבת, ר"ח און) יו"ט, אָבער ס'ווערט דאָ אויך דערמאָנט וועגן איסור מלאכה פון יו"ט —

קען מען מבאר זיין אויף צוויי אופנים:

(א) זיי זיינען געזאָגט געוואָרן צו משה³⁷ אַלס באַזונדערע צוויי פרשיות אין באַזונדערע צייטן: פ' אמור — בסמיכות צו הקמת המשכן, פרשתנו — צום סוף פון די ארבעים שנה.

[און דאָס וואָס מען האָט די פרשת הקרבנות פון פרשתנו ניט געזאָגט באַלד נאָך הקמת המשכן (אע"פ אַז בפשטות י"ל אַז מען האָט געבראַכט די אַלע קרבנות אויך אין מדבר³⁶ — אַ חוץ די

און מ'קען ניט פרעגן: פאַרוואָס קען מען ניט זאָגן דעם תירוץ — אַז דער פסוק שטייט (ניט בכדי צו שולל זיין אַ טעות אינעם תוכן הפרשה, נאָר) בלויז מצד דרך הכתוב כו' — אויך לויט רבי ישמעאל?

— ווייל יש לומר, אַז אין דעם גופא איז תלוי די פלוגתא הנ"ל פון רבי עקיבא און רבי ישמעאל:

לויט רע"ק אַז „כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בער-בות מאב", דאַרף מען זאָגן, אַז הגם אַז אַלע מצות בכללות ובפרטות זיינען גע-זאָגט געוואָרן דריי מאָל, בסיני באהל מועד ובערכות מאב, איז אָבער די תורה ניט מפרט ומפרש אין דריי ערטער די אַלע מצות ופרטיהן, און בלויז אַ חלק פון זיי אין צוויי ערטער,

ועד"ז בעניננו: אַמאָל איז די תורה מפרט (אויך) דעם דיבור פון משה לבני"י און אַמאָל ניט³³.

דער טעם פון ר"י אַז „כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד" קען מען זאָגן³⁴: ער האַלט, אַז בכלל דאַרף מען אָננעמען, אַז יעדער פרט וענין ווי ער ווערט געשריבן אין תורה איז ווי דאָס איז געווען בפועל (סיידן ס'איז דאָ אַ הכרח אויף ניט אַזוי); און דעריבער האַלט ער, אַז די פרטי המצות זיינען געזאָגט געוואָרן דאָרטן וואו עס שטייט

35) ומתורצת עפ"ז קושיית התוס' (ד"ה ונשתלשו — סוטה שם) — ראה לקו"ש שם.

36) ברמב"ן (אמור כג, ב. פרשתנו כה, ב) שלא הקריבו המוספים כו' במדבר (ולכן נפרטו רק בפרשתנו) — אבל א"פ לפרש כן ברש"י*. כי

(* וגם ע"ד ההלכה כבר הקשו עליו פנים יפות אמור שם. ועוד) ממשנה מנחות מה, ב. והאריך בכלי חמדה אמור שם. ועוד.

33) להעיר מפלוגתת רע"ק ור"י — הנ"ל — אם דברה תורה כלשון בני אדם (ראה אנציקלופדיא תלמודית שם). — וראה ג"כ סיום למס' פסחים (נדפס בסוף הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים — בהוצאת תשמ"ז ע' תסו). ואכ"מ. 34) ראה לקו"ש ח"ז שם.

שנה), ווי דער כלל וואָס רש"י ברענגט אַראָפּ בכמה מקומות בפירושו⁴⁰), אין מוקדם ומאוחר בתורה".

און לויט דעם אופן – אַז ביידע פּרשיות (דאמור ודפרשתנו) זיינען געזאָגט געוואָרן צו משה'ן בזמן אחד – וואָלט געווען מסתבר, אַז דער אָנזאָג אין אָנ-הויב פרשת המועדות (אין אמור⁴¹), „דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' גוי' מיינט צו אויסטיילן די ווייטערדיקע פּרטים פון אַלע דיני המועד וואָס דער אויבערשטער האָט שוין פריער געזאָגט משה'ן (די פרטי דינים שבפרשתנו), אַז דאָס זיי דאָרף ער איבערגעבן אַלע אידן – און ניט די דינים וואָס שטייען אין אונזער פרשה (ווייל זיי זיינען ניט נוגע צו אַלע אידן⁴², כנ"ל).

[און דערמיט וואָלט מען אויך מבאר געווען דעם טעם השינוי אין לשון הכ-תוב צווישן פרשת המועדות (פ' אמור) און פרשת הקרבנות (דפרשתנו) – דאָרטן הויבט זיך אָן יעדער מועד⁴³ מיט אַ נייעם דיבור („וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני גוי'"),⁴⁴ דאָקעגן אין אונזער פרשה שטייט נאָר ביים אָנהויב פרשה אַ ציווי כללי – „צו את בני' ואמרת אליהם":

די הקדמה „צו את בני' גוי' אין אונ-זער פרשה איז אַ הקדמה כללית צו כללות פרשת המועדות והקרבנות (פון

וואָס ס'איז מפורש „כי תבואו אל הארץ"), קען מען זאָגן:

דער אויפטו פון אונזער פרשה איז: „צו את בני' ואמרת אליהם גוי' – דער זירוֹז־אָנזאָג צו אַלע אידן³⁷ אַז די קרבנות צבור זאָלן געבראַכט ווערן בזמנם; אָבער די פרטי הקרבנות גופא זיינען שוין אָנ-געזאָגט געוואָרן צו משה'ן פון פריער, און ער האָט זיי איבערגעגעבן צו די יחידים וואָס האָבן זיך פאַרנומען מיט הקרבת הקרבנות – אהרן ובניו הכהנים].

(ב) ביידע פרשיות זיינען געזאָגט גע-וואָרן צו משה'ן צוזאַמען³⁸ – ואדרבה: פרשת הקרבנות (דפרשתנו) איז געזאָגט געוואָרן קודם לפרשת המועדות (פון אמור) [וואָס דערפאַר שטייט אין פרשת המועדות³⁹, „והקרבתם אשה גוי' סתם (ניט אויסטייטשנדיק וואָס פאַר אַ קרבן מ'דאָרף ברענגען) ווייל די פרטי הקר-בנות האָט מען שוין געזאָגט צו משה'ן פון פריער].

נאָר אעפ"כ (צוליב אַ טעם) האָט די תורה אַריינגעשטעלט די פרשה פון קרב-נות דאָ אין אונזער פרשה (בסוף ארבעים

מכיון שמפורש בפ' אמור (כג, ת. שם, כה. כז. לו) „והקרבתם אשה לה'", את"ל שלא קיימו ציווי זה במדבר הו"ל לרש"י לפרש חידוש זה. ובפרש"י שמיני (י, טז. הובא ברמב"ן שם) מפורש שהקריבו שעיר מוסף ר"ח (שזוכר בפרשתנו)**. ולהעיר מפרש"י אמור (שם, ת. ועוד) „הם המוספין האמורים בפרשת פנחס כו'". ראה לקמן בפנים.

37) ראה לקושי ח"ג ע' 101 – בבואר פרש"י עה"פ. ולהעיר גם מרמב"ן סוף פרשתנו.

38) ראה רמב"ן פרשתנו כח, ת: ביום ההוא נאמרו שתי הפרשיות. ועוד.

39) נסמן לעיל הערה 36. ועיינן פרש"י אמור לבד שתק שם בסוף ההערה.

** ולהעיר מפרש"י פרשתנו כח, ד (בנוגע לתמיד). וראה חזקוני שם. ועוד. ואכ"מ.

40) לדוגמא: בראשית ו, ג. וישלח לה, כט.

ובכ"מ.

41) כג, ב.

42) ומסרם לאהרן ובניו הכהנים, כנ"ל בפנים.

43) לבד פסח (כג, ד) ושבועות (שם, טו).

וביהכ"פ (שם, כו"ז) לא נאמר „דבר אל בני'".

וראה רמב"ן שם (פסוק ב' ויו"ד). אברבנאל שם.

44) ראה גם רמב"ן שם, יו"ד. מלבי"ם שם, מד.

פרשה שטייט שלא במקומה: זי איז גע-
זאָגט געוואָרן צו משה'ן צוזאַמען מיט
(און נאָך פּאַר) פרשת המועדות פון פ' אמור
[נאָר די תורה איז מסמיך די פרשה
דאָ צוליב אַ געוויסן טעם⁴⁸], ובמילא,
איז – „לא אמר להם זו“ (די פרטי דינים
פון אונזער פרשה). צו אַלע אידן האָט
ער געזאָגט נאָר די דינים פון פ' אמור,
כנ"ל סעיף ו'.

און דעריבער מוז שטיין דער פסוק
„ויאמר משה אל בני גוי“ ביים סוף פון
אונזער פרשה – צו קלאַר מאַכן, אַז משה
האָט איבערגעגעבן אויך די פרשה צו
אַלע אידן; און דערפון איז פאַרשטאַנדיק
אַז די פרשה איז געזאָגט געוואָרן דאָ,
וכפשוטת הכתובים אַז די פרשיות קומען
על הסדר.

ה. נאָך אַ שינוי צווישן פרשת המוע-
דות (פון אמור) און פרשת הקרבנות (דפ-
רשתנו): דאָרטן שטייט בסיום הפרשה
„וידבר משה גוי“ און דאָ – „ויאמר
משה גוי“. וי"ל דער ביאור בזה (ע"ד
ההלכה)⁴⁹:

אין פ' אמור, וואו עס רעדט זיך
(בעיקר) וועגן דינים וואָס זיינען נוגע
אין אַלע זמנים בשווה – איסור מלאכה
ביו"ט, די מצות פון יעדן יו"ט כו' –
ווערט געזאָגט בלשון „וידבר“, וואָס
ווייזט אויף אַ זאָך וואָס איז „נמשך
ולא נפסק“⁵⁰;

48) או – הלימוד שכתב רש"י „עד שאתה
מצוני כו“, כבמדרש לקח טוב שם (אף ששם
איתא „למה נסמכה“, ולא „מה אמור למעלה“
ככפרש"י).

49) ראה עוד ביאורים – צפע"נ (להרגיזובי)
עה"ת פרשתנו כאן. מלבי"ם אמור שם.
50) צפע"נ למכות יא, רע"א.

אונזער פרשה און פון פ' אמור); דערנאָך
איז געווען דער צווייטער ציווי „דבר אל
בני ואמרת אליהם“ – דער אַנזאָג וועל-
כע פרטי דינים ער דאָרף איבערגעבן אַלע
אידן – (די וואָס שטייען אין פ' אמור,
כנ"ל). און דעריבער, כדי דאָס מדגיש
זיין נאָכמער, האָט דער אויבערשטער
מפרט געווען ביי יעדן מועד⁴³ באַזונדער
„דבר אל בני“.

ז. וויבאַלד אַז דער כלל „אין מוקדם
ומאוחר בתורה“ ווערט געזאָגט (ע"פ
פש"מ) דוקא אין פּאַל ווען מ'מוח אַננע-
מען אַז די פרשיות זיינען ניט לויטן סדר
הזמנים⁴⁵ (ווי גערעדט שוין פיל מאָל⁴⁶)
– איז פאַרשטאַנדיק, אַז ע"פ פש"מ איז
פרשת הקרבנות (דפרשתנו) געזאָגט גע-
וואָרן לבסוף ארבעים שנה,

און ווי רש"י איז מדייק אויפן פסוק
„צו את בני“ (ואמרת אליהם את קרבני
לחמי גו): „מה אמור למעלה כו“ – ניט
„למה נסמכה פרשת יפקוד ה' לפרשת
הקרבנות כו“⁴⁷ – ווייל בפשוטות דאָרף
מען אַננעמען אַז פרשת הקרבנות איז
(ניט נאָר „נסמכה“ דאָ – ד. ה. אַז זי איז
נאָר געשריבן געוואָרן בסמיכות אַהער
אַבער געזאָגט געוואָרן פריער – נאָר זי
איז) געזאָגט געוואָרן דאָ.

ווען ס'וואַלט אַבער ביים סוף פון
פרשת הקרבנות דאָ ניט געשטאַנען
„ויאמר משה אל בני גוי“ – וואָס דע-
מאָלט „יש במשמע“ אַז „בפרשת נדרים
התחיל דבריו“ און „לא אמר להם זו“ –
וואַלט דאָס מכריח געווען צו זאָגן, אַז די

45) ראה גם רמב"ן ר"פ אחרי ור"פ קרח. צו ה, ח.
46) ראה ויעוד שם.

47) ראה לקו"ש ח"ז ע' 279. לעיל ע' 93.

48) כהלשון במדרש לקח טוב עה"פ.

שתשוב כו' ותבנהו (דעם ביהמ"ק) מהרה כו' ושם נעשה לפניך את קרבנות חובור תינו כו' כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך (געמיינט – פרשתנו) – ניט נאָר עוסק בתורת כו' כאילו הקריב.

דעריבער שטייט בפרשתנו "ויאמר" – לשון רכה⁵⁷: דער אויבערשטער בעט זיך ביי אידן אַז זיי זאָלן זיך עוסק זיין ב„סדר קרבנות" (כולל בפרט – פון אונזער פרשה⁵⁸), זאָגן די פסוקים בתפלות היום

ובכלל זיך עוסק זיין בתורת עולה כו' (וואָס דורכדעם איז כאילו הקריב כו') – און דאָס וועט ברענגען דעם הקריב עולה וכו' כפשוטו

– המלך המשיח כו' בונה המקדש כו' וחוזרין כו' מקריבין קרבנות כו' ככל מצותה האמורה בתורה⁵⁹

במהרה בימינו ממש, וכנ"ל – ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו' כמצות רצונך.

(משיחת ש"פ פינחס תשכ"ה)

57) מכילתא ורש"י יתרו יט, ג. ספרי ורש"י בהעלותך שם.
58) ראה מגילה לא, ב (ובמשנה שם מביא מקרא דפ' אמור, כי מדבר בעניני מועדות (שבתוכ) לאו דוקא קרבנות – משא"כ בפסוקי מוספין דקורין קרבנות דפ' פנחס. – ראה טושו"ע או"ח סתפ"ח וסתקצ"א. שו"ע אדה"ז סתקצ"א ס"ה).

59) רמב"ם הל' מלכים רפ"א.

משא"כ אין אונזער פרשה וואו ס'רעדט זיך (בעיקר) וועגן קרבנות, וואָס זיינען ניטאָ (כפשוטו) בזמן הגלות – ס'איז דאָ נאָר דער כל העוסק בתורת עולה כו' כאילו הקריב כו'⁵¹ – שטייט לשון אמירה⁵².

ועוד:

די דינים פון מועדים וואָס זיינען דאָ אין אַלע זמנים בשווה שטייט ביי זיי „וידבר" וואָס איז אַ לשון קשה⁵³: דער אויבערשטער מאַנט בתוקף⁵⁴ ביי אידן אַז מ'זאָל מקיים זיין די מצות (אָן אונטערשייד צי בזמן ביהמ"ק, אָדער בזמן הגלות).

משא"כ אַט דאָס וואָס אַ איד דאַרף זיך עוסק זיין בתורת עולה כו' בזמן הגלות⁵⁵ איז עס ניט אַ ציווי וחיוב והכרח גמור – מען מאַנט עס ניט בלשון קשה. ואדרבא – אידן מאַנען⁵⁶: יהי רצון מלפניך כו'

51) מנחות בטופה (אבל שם – רק בחטאת ואשם). שו"ע אדה"ז או"ח (מהד"ת) סו"א (ובמהד"ק – שם סעיף יא ואילך). וראה שם ס"י מח ס"א"ב.

52) להעיר גם מצפּע"נ עה"ת שם (החילוק בין דין (חיוב) ומנהג).

53) מכות שם. ספרי ופרש"י בהעלותך יב, א.
54) אף שגם בזה יש מקום – לאחר הדבור – אפילו לתחנונים וכמרו"ל (ע"ז ה, סע"א) אם בחוקתי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים.

55) להעיר מלקו"ד (ח"א ת, א) „דער פסוק (דפרשתנו) ויאמר משה וגו', י"ל אַז דאָס איז שמחת תורה" – והרי שמחת" הוא יו"ט שני של גליות.

56) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

